Strategjia Kombetare e Edukimit
&
Perfshirjes Financiare

Altin Tanku
Departameti i Kerkimeve
Banka e Shqiperise

Edukimi & Perfshirja Financiare si Prioritet Kombëtar

- Edukimi dhe përfshirja financiare janë çështje prosperitetit kombëtar.
  - Zhvillimet teknologjike, mundësitë dhe rreziqet për mirëqenien popullsisë e sistemit financiar.
  - Kapaciteti për implantimin e politikave ekonomike e financiare.
- Edukimi financiar i publikut njihet si domosdoshmëri dhe është përcaktuar si prioritet (ne nivel institucional)
  - Është njohur si objektiv/problem nga institucionet shtetërore, private, shoqatat e biznesit, organizatat joqeveritare etj.
  - Kultura dhe përfshirja financiare matet dhe analizohet në mënyrë të detajuar sipas parametrave bashkëkohore
  - Ekzistojnë një larmishmëri aktivitetesh me fokus rritjen e kulturës financiare të shoqërisë (kryesisht të fokusuara tek nxënësit e shkollave) dhe përfshirjes financiare
- Përpjekjet aktuale nuk kanë karakterin dhe plotësinë që ofron një strategji kombëtare dhe nuk e specifikojnë përfshirjen financiare si pjese e procesit.

Strategjia Kombëtare e Edukimit Financiar

- OECD-ja përcakton 157 problematika specifike të përmbledhura në 48 kategori

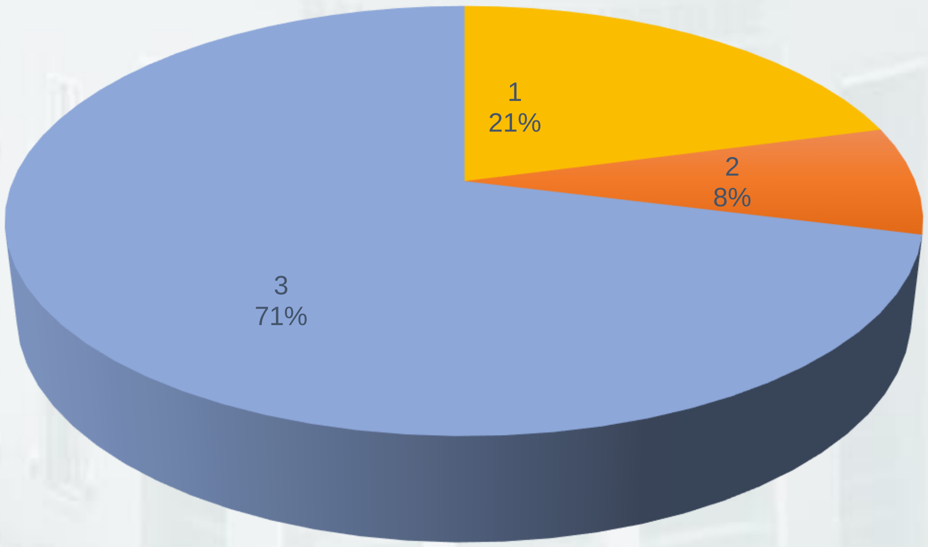

1. Çështje të adresuara
2. Çështje në proces
3. Çështje për tu adresuar

Strategjia Kombëtare e Edukimit dhe Përfshirjes Financiare

- Një plan veprimi i përcaktuar, unifikuar dhe i shpallur në nivel kombëtar
  - Përcakton përgjegjësitë dhe koordinon objektivat e veprimtarinë ndërmjet të gjithë politike bërësve dhe palëve të interesuara si pjesë e strategjisë
- Elementet përcaktuese
  - Vizioni, qëllimi dhe objektivat
  - Vlerësimi dhe analiza e situatës aktuale
  - Përcaktimi i objektivave të ndërmjetëm
    - Fushat e mbuluara nga strategjia kombëtare
    - Grupet (sociale, moshat, rajonet) në fokus
  - Plan veprimi i shoqëruar me metodologjinë e monitorimit dhe vlerësimit
    - Aktivitetet, produktet dhe rezultatet (cilësore dhe sasiore)

ALBANIA NATIONAL RETAIL PAYMENTS STRATEGY (2018-2023)

Vleresimi dhe analiza e situates

- Vrojtime (në nivel kombëtar) ofrojnë informacion të plotë dhe statistikisht të besueshem lidhur me nivelin e njohurive dhe përfshirjes financiare
  - Vrojtimi për Matjen e Kulturës Financiare BSH (metodologji e OECD-së)
    2011, 2015, 2019
  - Vrojtimi i Situatës Financiare dhe Konsumit të Familjeve BSH (metodologji e ECB)
    2019
  - Vrojtimi i ndermarjeve Mikro dhe atyre Bujqesore BSH (metodologji e BSH)
    2018
  - World Bank financial inclusion survey
    2017

Sjelljet financiare në vitet 2011, 2015 dhe 2019

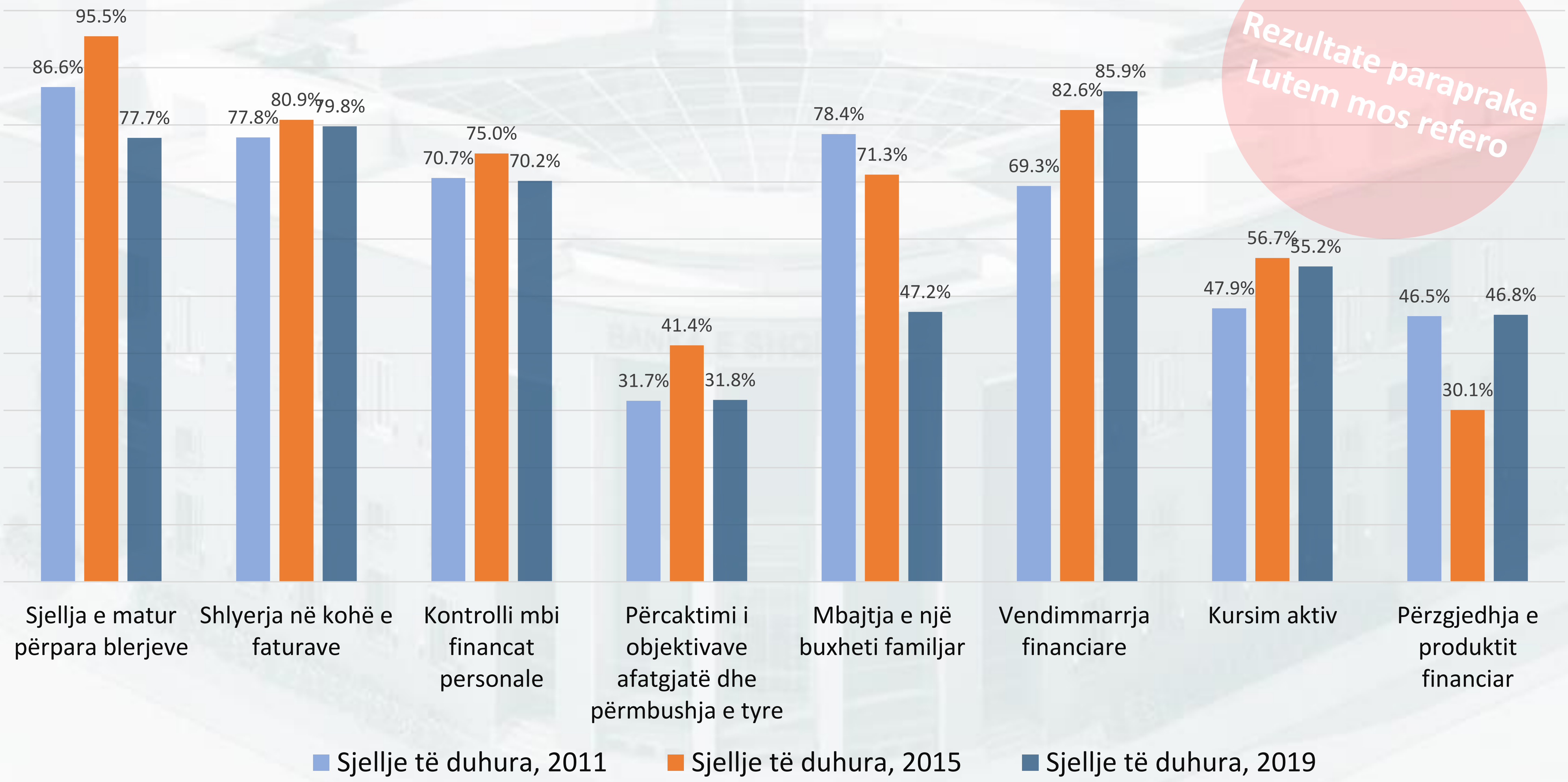

Burimi: Vrojtimi i Kulturës Financiar, BSH.

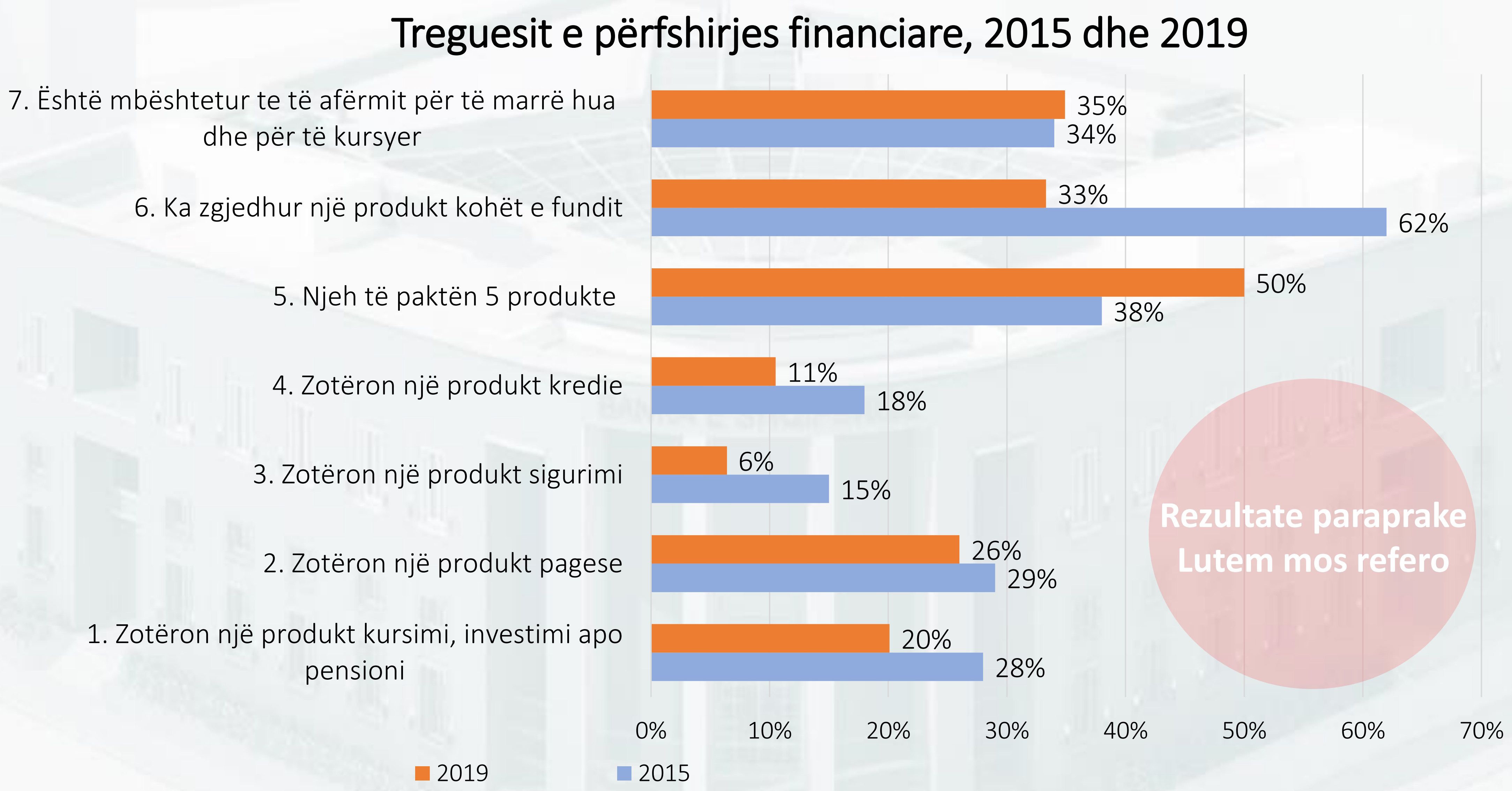

*Treguesit e përfshirjes janë llogaritur për herë të parë në vrojtimin e vitit 2015.

Burimi: Vrojtimi i Kulturës Financiar, BSH.

Household finance & consumption Survey: Main results

Participation in financial assets

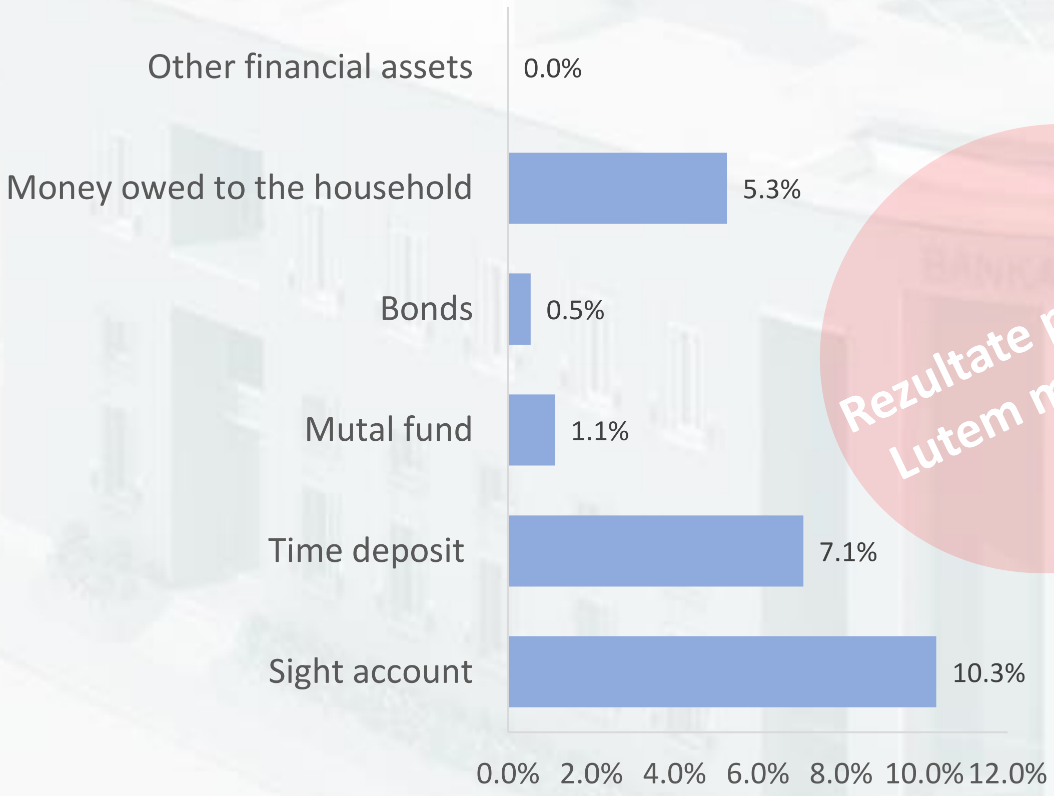

Rezultate paraprake
Lutem mos refero

Risk-attitudes of households

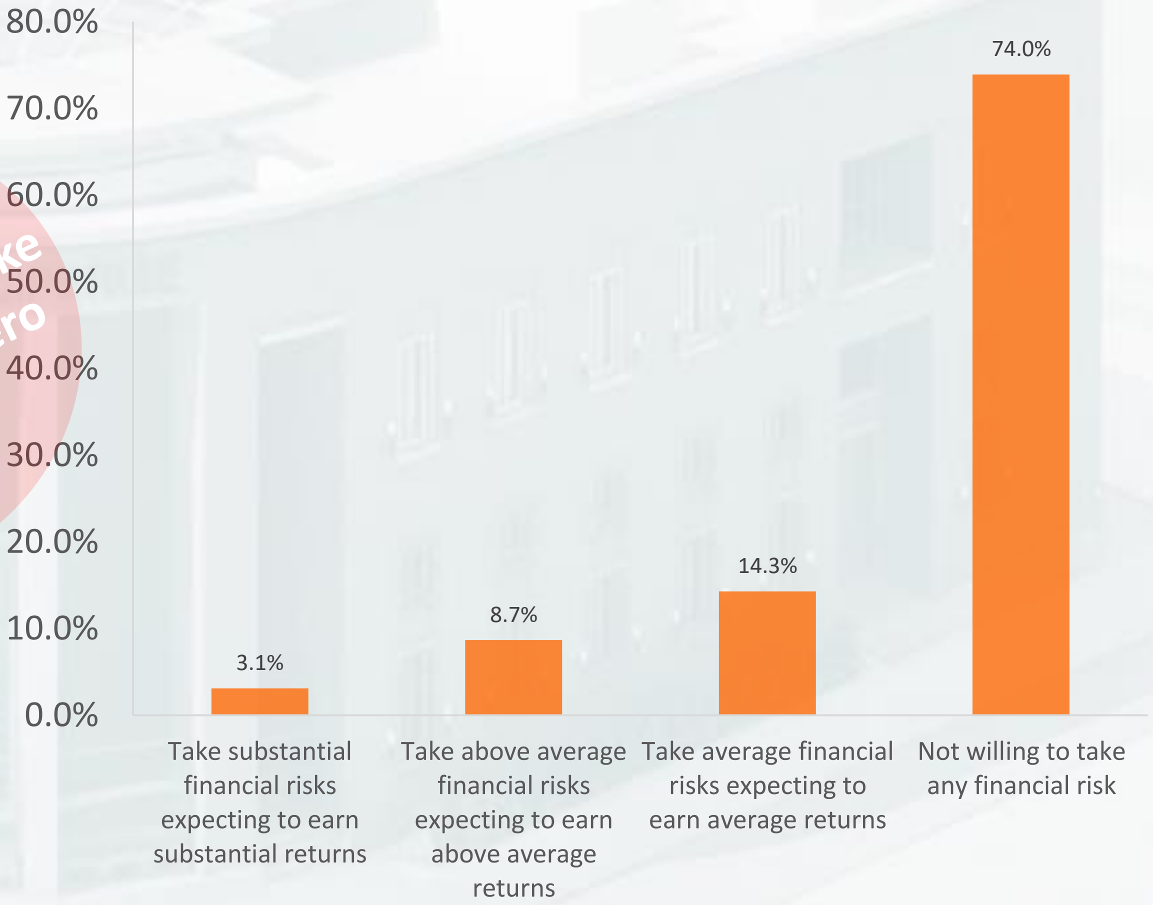

Source: Households finance and consumption survey, Banka of Albania.

Parime të Përgjithshme për Strategjinë Kombëtare

- Strategjia duhet të jetë një strategji e përfshirjes dhe edukimit financiar dhe jo vetëm e edukimit financiar.
- Duhet te reflektoje tendencat e zhvillimeve demografike, sociale, e teknologjike.
- Strategjia duhet të përkufizohet si një strukture institucionale qe përfshin dhe koordinon të gjitha palët e interesuara (në objektiva, në program, ne monitorim dhe vlerësim), si pjesë e strategjisë kombëtare.
- Politikë-bërësit duhet të adresojnë tregjet dhe fushat respektive për të cilat janë mandatuar.

Kontribuesit

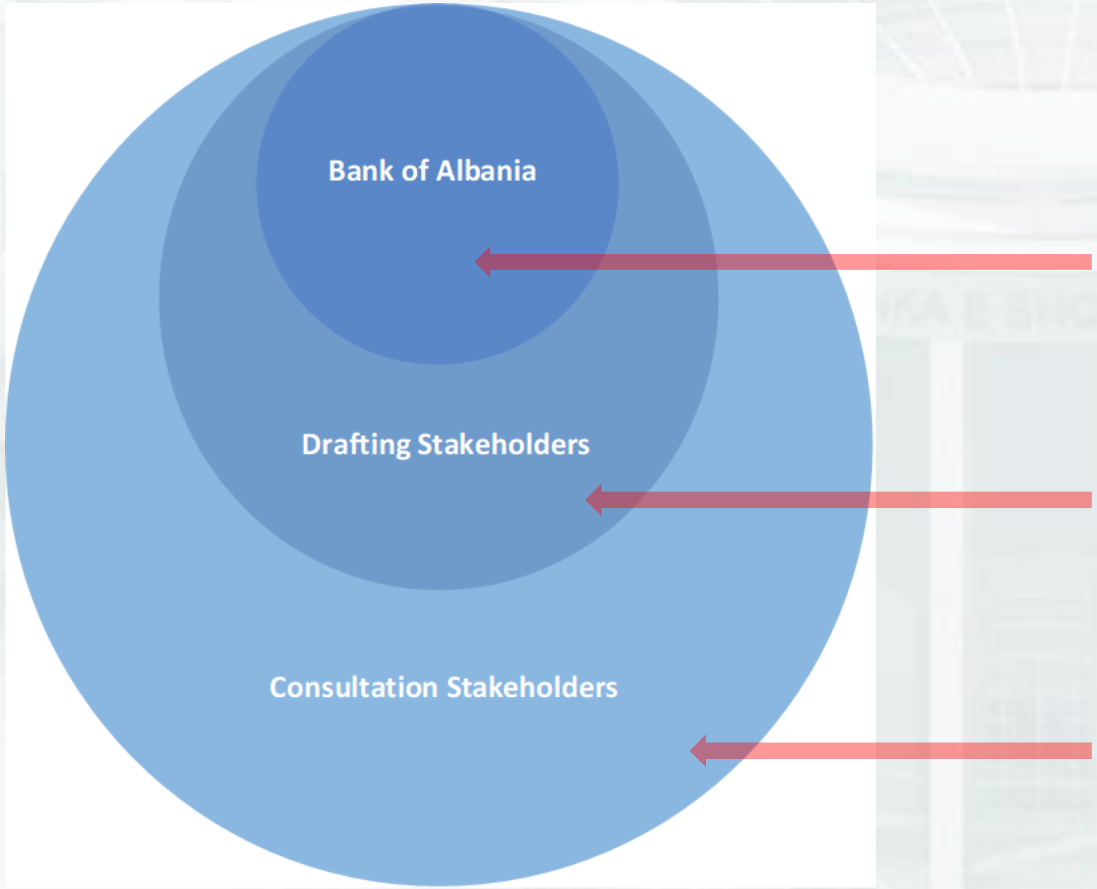

Koordinon dhe udhëheq të gjithë aktivitetet dhe elementet për zhvillimin, implementimin dhe vlerësimin e Strategjisë Kombëtare

Komiteti projektues përfshihet aktivisht në përcaktimin, zhvillimin dhe implementimin e strategjisë; drejton grupet e punës dhe organizon aktivitetet në funksion të Strategjisë Kombëtare

Konsulentët bashkëpunojnë e japin kontributin përmes komunikimit me grupet e punës për të dhënë informacion e (kur është e mundur) projektojnë dhe zbatojnë aktivitete, në përputhje dhe në funksion të Strategjisë Kombëtare dhe objektivave te saj.

Përcaktimi i Targetave si Pjesë e Strategjisë

- Përcaktimi i treguesit apo produktit ne fokus te strategjisë.
  - Kuantifikimi objektivave ose efekteve te dëshiruara te strategjisë
  - Identifikimi i produkteve e aktiviteteve te grupet e interesit
  - Zhvillimi i Infrastrukturës financiare
- Targetat ligjor e institucionale (si pjesë e strategjisë)
  - Rregullimi i aktiviteteve nga institucionet mbikëqyrëse
  - Fokusi te teknologjia dhe zhvillimi i shërbimeve financiare
    - Mbrojtja konsumatore dhe stabiliteti financiar
  - Përfshirja financiare
    - Instrumente dhe shërbime për të gjitha nivelet e aksesit dhe njohurisë teknologjike
- Rishikimi i Strategjisë ne intervale te rregullta kohore

Institutional Structure

I. National Committee of Financial Education and Financial Inclusion
- Harton strategjinë kombëtare dhe diskuton e miraton programet e edukimit e te përfshirjes financiare te grupeve te punës.
- Koordinon me komitetet e tjera kombëtare.
- *BoA, FSA, MoF, MoE …*

II. National Coordinator
- *Bank of Albania*

III. Drafting strakeholders
- *BoA, FSA, INSTAT, AAB, Biznes, …etj.*

Working Groups
- Financial Education
- Financial Inclusion

Banka e Shqiperise si Koordinator Kombetar

- Përcakton dhe zbaton politikat monetare, makro e mikro prudenciale dhe sistemet e pagesave, rregullon dhe mbikëqyr pjesën me te madhe te sistemit financiar shqiptar (ne total mbi 90 e tregut financiar) e rrjedhimisht po kaq te aspektit ligjor e rregullativ.
- Ka ambicien, kapacitetin intelektual, kapitalin human, dhe historikun e dokumentuar (ne koncept, permbajtje, produkte dhe shtrirje gjeografike) per vlerësimin, analizimin, diskutimin hartimin dhe implementimin e nje strategjie te edukimit financiar ne fushën e aktivitetit te vet.
  - Studime me fokus çështjet e edukimit dhe përfshirjes financiare dhe vrojtime qe mbulojnë te gjithë spektrin e ekonomisë shqiptare dhe mbi 200 ekonomiste te përfshirë konkretisht ne te gjithë këto aktivitete.
  - Aktivitete, Publikmie educative & Emisione dhe konkurse televizive.
  - Përmes muzeut ka infrastrukturën e nevojshme për shpalosjen, koordinimin dhe transmetimin e kësaj strategjie.
- Për te gjithë arsyet e mësipërme ka qene dhe është aktualisht e pozicionuar ne qendër te te gjithe iniciativave te edukimit financiar.

Parime të Përgjithshme për Strategjinë Kombëtare

- Strategjia duhet të jetë një strategji e përfshirjes dhe edukimit financiar dhe jo vetëm e edukimit financiar.
- Duhet te reflektoje tendencat e zhvillimeve demografike, sociale, e teknologjike
- Strategjia duhet të përkufizohet si një strukture institucionale qe përfshin dhe koordinon të gjitha palët e interesuara (në objektiva, në program, ne monitorim dhe vlerësim), si pjesë e strategjisë kombëtare.
- Politikë-bërësit duhet të adresojnë tregjet dhe fushat respektive për të cilat janë mandatuar.

Percaktimi i Strategjise Kombetare te Edukimit dhe Perfshirjes Financiare

- **Parimi themelor**: Edukimi dhe perfshirja financiare jane ceshtje te sigurise kombetare.
- **Qellimi i strategjise**: Te risë mirqenien dhe sigurine ekonomike e financiare te popullsise dhe te kontribuoje ne aritjen dhe ruajtjen e stabilitetit makroekonomik e financiar te vendit
- **Objektivi**: të rrisë nivelin e edukimit dhe perfshirjes financiare te popullsise dhe te promovoje adoptimin e sjelljeve te duhura financiare per maksimizimin e dobishmerise te gjithe agjenteve ne ekonomi perfshire individet, familjet, bizneset, sistemin fianciar.
- **Afati Kohor**:
  - Hartimi dhe publikimi 2021-2022,
  - Pershtatja e perditesimi 2022 ne vazhdim

Plan Propozim per 2021

- Janar-Mars
  - Institucionet e përfshira përcaktojnë strukturën institucionale te strategjisë.
  - BSH përgatit një draft strukture te strategjisë për tu plotësuar nga çdo institucion i përfshirë.
- Mars-Prill
  - Institucionet e përfshira koordinojnë, integroje, adaptoje e paraqesin një version te integruar te strategjisë te edukimit dhe përfshirjes financiare ne fushat respektive.
- Maj-Qershor
  - Banka e Shqipërisë harmonizon te gjithë strategjitë individuale ne një draft strategji kombëtare (duke synuar reduktimin e çështjeve për tu adresuar nën 40 %).
- Shtator-Dhjetor diskutim dhe shpallje e strategjisë.

Thank you